

**PRIRUČNIK ZA TEORETSKU OBUKU
VJEŽBENIKA U PRAVOSUDNIM TIJELIMA**

MODUL: GRAĐANSKO PRAVO I PARNIČNI POSTUPAK

PRAVNI LIJEKOVI

I

POSEBNI PARNIČNI POSTUPCI

Remedies and civil proceedings

Materijal za voditelje radionice izradile: Katica Krajnović
sutkinja Županijskog suda u Osijeku

Dubravka Vučetić
sutkinja Županijskog suda u Osijeku

Zagreb, 2009. g.

Sadržaj priručnika

Ciljevi radionice

- Prikazati i obraditi **pravne lijekove** po Zakonu o parničnom postupku kroz hipotetske slučajeve s naglaskom na žalbu kako bi se sagledala važnost pravnih lijekova za ocjenu pravilnosti rada suda i zakonitosti odluka koje se pobijaju.
- Prikazati i sagledati **važnost posebnih procesnih pravila u pojedinim postupcima** predviđenim Zakonom o parničnom postupku.

U V O D

Instituti parničnog procesnog prava nisu sami sebi svrha trebaju zajamčiti donošenje:

1. **pravilnih i**
2. **zakonitih odluka**

o osnovanosti tužbenog zahtjeva.

Složeni proces suđenja i donošenje presuda o osnovanosti tužbenog zahtjeva sastoji se od **3** djelatnosti suđenja

1. **provođenje** zakonom određenog **postupka**
2. **utvrđenje** pravno relevantnih **činjenica**
3. **primjena** **pravnih pravila** na utvrđene činjenice

Ako sud ne poduzme samo jednu od svojih triju (osnovnih) funkcija dovodi do toga da **nije prihvatljiva** njegova **odluka** sa stajališta **pravičnosti i zakonitosti**.

Za **uklanjanje** takvih **odluka** treba poslužiti institut **PRAVNOG LIJEKA**.

Pravni lijek je

- **izraz nezadovoljstva stranke** odlukom koju je sud donio o njezinoj stvari
- **protest protiv djelovanja suda** (napad na njegove

- aktivnosti u parnici)
- **protest** protiv njezinog sadržaja
- **zahtjev** da se ona **nadomjesti** drugom, zakonitom
i pravilnom odlukom

PRAVNI LIJEK

je **parnična radnja** - **stranke** ili
- druge ovlaštene osobe

kojom **od nadležnog suda**

traži:

1. **ukidanje** ili
2. **preinačenje** odluke suda

za koju tvrdi da je **za nju nepovoljna, nepravilna, nezakonita**

Pravo na podnošenje pravnog lijeka je

dispozitivno pravo ovlaštene stranke.

Pravo na žalbu - zajamčeno Ustavom RH (čl. 18.) protiv odluka I^osuda
- propisano Zakonom o parničnom postupku (čl. 348.-381.)
- sukladno Konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda
(pravo na pošteno suđenje)

Broj pravnih lijekova je ograničen*

*- svodi se na razboritu mjeru, uvjetovanu, stupnjevitom
(instancijskom) strukturom sudova

- što je više pravnih lijekova veći su izgledi da će definitivna odluka u nekom sporu biti zakonita. S druge strane razlozi pravne sigurnosti i ekonomičnosti zahtijevaju da parničanju dođe kraj, a brojnost pravnih lijekova tome ne pogoduje

- devolutivna kvaliteta pravnog lijeka

- što je pravni lijek udaljeniji od odluke protiv koje je usmjeren, pretpostavke za njegovo korištenje sve su strože, rokovi sve ograničeniji

- pravo na upotrebu pravnog lijeka vremenski je ograničen strogim prekluzivnim rokovima

-----

Redoslijed u podnošenju pravnih lijekova

Pravilo je - lijek višeg ranga se ne može podnijeti ako prethodno nije bio podnesen pravni lijek nižeg ranga.

Odstupanja* postoje

*-ne može se podnijeti revizija ako protiv nepravomoćne prvostupanjske odluke nije bila podnesena žalba, ali i stranka koja nije podnijela žalbu moći će uložiti reviziju protiv II. odluke donesene u povodu žalbe njezinog protivnika

-dok odluka ne postane pravomoćna protiv nje se mogu podnositi samo redovni, ali ne i izvanredni pravni lijekovi,

-neki izvanredni pravni lijekovi mogu se podnositi protiv odluke koje je postala pravomoćna, a da protiv nje nije bio uloženi ni jedan redovan pravni lijek, npr. prijedlog za ponavljanje postupka.

VRSTA PRAVNIH LIJEKOVA

1. Redovni

2. Izvanredni

1. Redovni pravni lijekovi

- podnose se protiv nepravomoćnih sudskih odluka*

to su:

- žalba protiv presude (čl. 348.-377. ZPP)

- žalba protiv rješenja (čl. 371.-391. ZPP)

- prigovor protiv platnog naloga (čl. 450.-455. ZPP)

- *- sprječavaju nastupanje pravomoćnosti pobijane odluke
- podnose se dok postupak još traje i jedan su od stadija parnice pokrenute tužbom

2. Izvanredni pravni lijekovi

- podnose se nakon pravomoćnosti sudskih odluka
(tek nakon prestanka litispendencije)
- u izvjesnom smislu predstavljaju novi postupak

to su po ZPP:

1. **revizija** - protiv presude (čl. 382.-399. ZPP)
- protiv rješenja (čl. 400. ZPP)
2. **prijedlog za ponavljanje postupka** (čl. 421.-428. ZPP)
3. **zahtjev za ponavljanje postupka** u povodu konačne presude Evropskog suda za ljudska prava u Strassbourgu o povredi temeljnog ljudskog prava i slobode (čl. 428.a ZPP)

-ponavljanje postupka povodom odluke Ustavnog suda RH*
-tužba za poništaj pravorijeka (presude) arbitražnog (izbranog) suda
(čl. 36. Zakon o arbitraži, NN 88/01)

*-zahtjev za izmjenu pravomoćnog pojedinačnog akta donesenog na temelju odredbe zakona ili drugog propisa koji je ukinuo US RH i
-zahtjev za izmjenu pravomoćnog pojedinačnog akta donesenog na temelju odredbe zakona ili drugog propisa čiju je neustavnost i nezakonitost utvrdio US RH
- zahtjev za izmjenu pravomoćne odluke suda koji nije primijenio odredbu drugog propisa za koju je US RH utvrdio da nije neustavna odnosno nezakonita.

Povrat u prijašnje stanje - nema pravni značaj pravnog lijeka*, jer nije upravljeno ni protiv kakve odluke.

*Specifična priroda povrata u prijašnje stanje opravdava njegovu obradu izvan okvira institucije pravnih lijekova.

ŽALBA PROTIV PRESUDE
(čl. 348. ZPP)
nema izuzetaka od pravila

- **univerzalan** pravni lijek stranaka*
- **redovan** – protiv prvostupanjske nepravomoćne presude svih sudova (čl. 348. st. 1. ZPP)
- **suspenzivan** – odlaže ovršnost i djelotvornost napadane presude**
- **devolutivan** (čl. 348. st. 3. ZPP) – meritorno odlučuje II. sud kao viši sud***
- **dvostran** – mora se dostaviti protivniku na odgovor
- **samostalan** – o njemu se odlučuje nezavisno od drugih pravnih lijekova

* a i nekih drugih osoba kao što su npr. umještači (čl. 208. ZPP)

** - čl. 333. st. 1. ZPP – presuda koja se više ne može pobijati žalbom postaje pravomoćna, ako je njome odlučeno o zahtjevu tužbe ili protutužbe
- sprječava da presuda u dijelu koji se pobija postane pravomoćna (samo ona žalba koja je podnesena u roku)

*** - u RH po ZPP-u čl. 34.a-d, o žalbama protiv I. presuda općinskih sudova odlučuju županijski sudovi, o žalbama I. presuda trgovačkih sudova odlučuje Visoki trgovački sud RH, iznimno o žalbama protiv I. odluka županijskih sudova i Visokog trgovačkog suda i vlastitih odluka odlučuje Vrhovni sud RH

Rok za žalbu je u pravilu 15 dana (čl. 348. st. 1. ZPP)

Prekluzivni rok

- računa se od dana dostave prijepisa presude stranci koja podnosi žalbu*
- sprječava nastupanje pravomoćnosti - ne samo pravovremeno izjavljena žalba već i samo trajanje roka za njeno podnošenje

* dan dostave ne uračunava se u rok već se za početak roka uzima prvi idući dan (čl. 112. st. 2. ZPP)

Rok za žalbu 8 dana - u mjeničnim i čekovnim sporovima (čl. 348. st. 1. ZPP)
 - u radnim sporovima (čl. 437. ZPP)
 - u sporovima male vrijednosti (čl. 467. ZPP)
 - u trgovačkim sporovima (čl. 500. ZPP)
 - u parnicama zbog smetanja posjeda (čl. 443. st. 2. ZPP)

Odricanje* od žalbe (čl. 349. st. 1.)
Odustanak** od žalbe (čl. 349. st. 2.)
Odricanje ili odustanak od žalbe ne može se opozvati (čl. 349. st. 3.)

*stranka se može odreći prava na žalbu

- od trenutka kad je presuda objavljena
- ako presuda nije objavljena od trenutka kad joj prijepis presude bude dostavljen

Istekom roka za žalbu stranka gubi pravo na žalbu pa time i mogućnost odricanja od tog prava.

**-do donošenja odluke drugostupanjskog suda stranka može odustati od već podnesene žalbe -odustanak od pravnog lijeka treba utvrditi posebnim rješenjem

-----

Sadržaj žalbe

1. Oblik (forma)

- žalba se podnosi **pismeno** (izvan ročišta) u formi podneska (čl. 106. st. 1. ZPP)
- može nadomjestiti **usmena izjava** dana **na zapisnik*** (čl. 106. st. 4. ZP kod parničnog suda

2.Sadržaj:

- **osnovni podaci** kao i svaki drugi podnesak** (čl. 106. st. 2. ZPP)
- **poseban sadržaj** (čl. 350 ZPP-a)

*osim u postupku pred trgovačkim sudom čl. 501/1. ZTD)

** - oznaka suda, - ime, zanimanje i prebivalište (boravište) stranke, njihovih zakonskih zastupnika i punomoćnika ako ih ima

- predmet spora,
  - sadržaj izjave,
  - potpis podnositelja

Poseban (poželjan) sadržaj žalbe čl. 350. ZPP

1. **oznaka presude** protiv koje se podnosi
2. **određena izjava** o tome da se presuda pobija u cijelosti ili u nekom dijelu
3. **razlozi*** zbog kojih se žalba podnosi
4. **potpis**** podnositelja žalbe (čl. 106. st. 3. ZPP)

* nije dostatno navesti opće kategorije razloga da bi žalbeni sud nakon toga ispitao pobijanu presudu i mimo razloga zbog kojih ih je dužan ispitivati po sl. dužnosti

** žalba je pravilno potpisana kada je potpis stranke ili njezina zastupnica na kraju

-----

Minimalni sadržaj žalbe – čl. 351. st. 1. ZPP

1. **oznaka presude** koja se pobija
2. **potpis*** podnositelja

*- nedostatak potpisa na podnesku upućenog telegrafskim putem (brzojavom) nije nedostatak zbog kojeg se ne bi mogla žalba ispitati (ako sadrži oznaku presude i ime podnositelja)

Nepotpuna žalba (čl. 351. ZPP)

- ako **ne sadrži** navedene **minimalne** podatke

I° sud će podnositelja zahtjeva **pozvati** na **dopunu** ili **ispravak žalbe**, ako žalitelj ne postupi po traženju suda sud će odbaciti žalbu kao nepotpunu (čl. 351.st. 1. i 2. ZPP)

I. Postupak I^o suda po žalbi

- čl. 357. ZPP – prima žalbu
- čl. 358. ZPP – odlučuje je li podobna za meritorno odlučivanje, (dopuštenost, potpunost, pravovremenost)
- čl. 357. ZPP – žalba se podnosi sudu koji je izrekao I^o presudu u dovoljnom broju primjeraka za sud i protivnu stranku

Ispitivanje podobnosti žalbe

1. Žalba je **nedopuštena** (čl. 358. st. 3. ZPP)
  - ako je žalbu podnijela - osoba koja nije ovlaštena na podnošenje (nije stranka u sporu ili nije dokazala da je slijednik stranke)
    - osoba koja se odrekla prava na žalbu
    - osoba koja je odustala od već uložene žalbe
    - osoba koja nema pravnog interesa (stranka čiji je zahtjev sud u cijelosti prihvatio)
2. Žalba je **neotpuna** (čl. 351. st. 1. ZPP)
  - ako se iz nje ne može utvrditi koja se presuda pobija
  - ako nije potpisana
3. Žalba je **nepravovremena** (čl. 358. st. 2. ZPP)
  - ako je podnesena nakon proteka zakonskog roka* za njeno podnošenje

*treba uzeti da je žalba pravovremena ako se sa sigurnošću ne može utvrditi je li podnesena prije isteka roka za njezino podnošenje

I^o sud **prethodno** treba poduzeti potrebne **radnje radi otklanjanja nedostataka nepotpune žalbe** (čl. 351. ZPP)

- **rješenjem** protiv kojeg nije dopuštena žalba, I^o sud će pozvati žalitelja da u određenom roku dopuni ili ispravi žalbu podneskom ili na zapisnik kod tog suda,
- ako žalitelj ne postupi po traženju suda, sud će **rješenjem odbaciti žalbu kao nepotpunu** (čl. 351. st. 1. i 2. ZPP).

I^o sud **nije ovlašten odbaciti žalbu** koja je podnesena **zbog razloga** zbog kojih se **po zakonu ne može podnijeti**

Treba razlikovati **nedopuštenost razloga** od **nedopuštenosti žalbe**

<p>Žalbu nepodobnu za meritorno odlučivanje treba odbaciti (čl. 358. st. 1. ZPP)</p> <ul style="list-style-type: none"> - sudac pojedinac odnosno predsjednik vijeća I^o suda - bez održavanja ročište <p>rješenjem – protiv kojeg je dopuštena samostalna žalba, a revizija samo ako je dopuštena i protiv presude</p>	
--	--

<p>O žalbi koju smatra podobnom za meritorno razmatranje I^o sud ne donosi posebno rješenje, svoj pozitivan stav manifestira konkludentno – iz radnji koje poduzima radi nastavka žalbenog postupka.</p>	
--	--

<p>Iznošenje novih činjenica, predlaganje novih dokaza, te isticanje prigovora (čl. 352. st. 1. ZPP)</p> <ul style="list-style-type: none"> - u žalbi se ne mogu iznositi nove činjenice niti predlagati novi dokazi osim ako se odnosi na bitne povrede odredaba parničnog postupka*

<p>Tek u žalbi se ne može istaći (čl. 352 st. 2. ZPP-a)</p> <ul style="list-style-type: none"> - prigovor zastare** - prigovor radi prijeboja*** - ili neki drugi materijalno-pravni ili procesno-pravni prigovor o pitanju na koje I^o sud ne pazi po službenoj dužnosti
--

*time se pojačava procesna disciplina te ograničava mogućnost nesavjesnog korištenja instituta „beneficium novorum“ te navesti stranke da iznošenjem svih novota tokom I^o postupka, do zaključenja gl. rasprave, što pridonosi ostvarivanju kontradiktornosti, koncentraciji, ekonomičnosti i brzini postupka

**taj se prigovor tretira kao žalbeni razlog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja

***može ostvariti zaštitu svog prava (prijebojni zahtjev) u samostalnoj parnici

-----

Razlozi za žalbu protiv presude (čl. 353. st. 1. ZPP)

Žalba se može izjaviti:

- I. zbog **bitne povrede odredaba parničnog postupka**
- II. zbog **pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja** i
- III. zbog **pogrešne primjene materijalnog prava.**

- sve moguće „greške“ suda u provođenju postupka **moгу se i moraju klasificirati u jednu od triju grupa** žalbenih razloga, četvrte nema

-----

Ograničenje žalbenih razloga

- presuda **zbog ogluhe** i presuda **zbog izostanka** (čl.353. st. 2. ZPP) - ne mogu se pobijati zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja*
- presuda **na temelju priznanja** i presuda **na temelju odricanja** (čl. 353. st. 3. ZPP)
  - moгу se pobijati samo zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka ili zbog toga što je izjava o priznanju odnosno odricanju dana u bitnoj zabludi ili pod utjecajem prisile ili prijevare (čl. 353. st. 3. ZPP)
  - iznošenje novih činjenica i predlaganje novih dokaza u žalbi moguće je samo ako se tiču mana u volji (čl. 353. st. 4. ZPP)
  - u žalbi se **ne mogu** iznositi nove činjenice niti predlagati novi dokazi **osim** ako se odnosi na bitne povrede odredaba parničnog postupka*
- presuda **u sporu male vrijednosti** - ne može se pobijati zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja (čl. 467. st. 1. ZPP)**

-----

* činjenična osnova ovih presuda nije rezultat ocjenjivačke aktivnosti suda već dispozitivnih djelovanja stranaka (nekontradiktorne presude), pa sud odgovara jedino za pravilno provođenje postupka i pravilnu primjenu prava
 ** ova presuda može se pobijati samo zbog određenih apsolutno bitnih povreda odredaba parničnog postupka i zbog pogrešne primjene materijalnog prava

-----

Povrede odredaba parničnog postupka

Povredu čini sud kada u tijeku (provođenju) postupka ne primijeni ili kada nepravilno (pogrešno) primijeni neku odredbu ZPP.

Značenje tih povreda nije jednako, pravno **relevantne** su samo one koje zakonodavac smatra **bitnim**.

Bitne povrede mogu biti:

- **apsolutno** bitne*
- **relativno** bitne**

* one koje zakon presumira da su mogle utjecati na donošenje zakonite i pravilne presude, te one koje zakon proglašava apsolutno bitnim zbog nekih drugih razloga

** one za koje postoji vjerojatnost da su u konkretnom slučaju utjecale ili mogle utjecati na donošenje zakonite i pravilne presude

-----

I. Bitne povrede odredaba parničnog postupka

čl. 354. ZPP

a) **Relativno bitne povrede** odredaba parničnog postupka (čl. 354. st. 1. ZPP)

-postoje ako sud tijekom postupka nije primijenio ili je nepravilno primijenio neku odredbu procesnog prava, **a to je bilo** ili je **barem moglo biti** od utjecaja na donošenje zakonite (primjena materijalnog prava) i pravilne (utvrđenje činjeničnog stanja) presude*

b) **Apsolutno bitne povrede** odredaba parničnog postupka

- predstavlja takvu povredu zbog koje po izričitoj odredbi zakona, treba **uvijek ukinuti presudu** koja je donesena u postupku u kojem je takva povreda izvršena nezavisno od toga je li ta povreda zaista utjecala ili je mogla utjecati na pravilnost presude**

-* to su one povrede koje su mogle spriječiti da se stvar meritorno temeljito raspravi i pravilno ocijeni

- relativno bitno značenje ovih povreda prosuđuje se s obzirom na odnos (posljedice) povrede prema presudi o osnovanosti tužbenog zahtjeva

- zakon ne navodi poimence relativno bitne povrede procesnog prava

- njihov **broj je neograničen** – može ih biti toliko koliko i provedenih parničnih radnji suda u određenoj parnici

-o njima žalbeni sud vodi računa samo ako se žalitelj na takvu povredu u žalbi pozove

- npr. - sud je neosnovano propustio provesti neki dokaz pa se pokaže

da je upravo to dovelo do nepravilno utvrđenog činjeničnog stanja, po kojem se taj propust može kvalificirati samo kao nepotpuno utvrđeno činj. stanje

- ako je sud protivno zakonu dopustio javnosti da prisustvuje glavnoj raspravi pa je to utjecalo na stranke da ne iznesu okolnosti od bitnog značenja za pravilno suđenje
- ako sud propusti saslušati vještaka na glavnoj raspravi
- ako sud ne upozori stranke na pravo da usmeni postupak pred sudom može pratiti na svom jeziku uz pomoć tumača
- ako je presuda umjesto punomoćniku dostavljena stranci (utjecaj za računanje roka za podnošenje pr. lijeka)

Funkcionalni značaj razloga relativne ništavosti upućuje na **zaključak** da **svaka relativno bitna povreda** procesnog prava **dovodi** i do **povrede u suđenju** i to **u pravilu** i do pogrešnog utvrđivanja sadržaja činjeničnog stanja na koje se primjenjuje materijalno pravo

- pozivanje na procesnu povredu omogućuje da se određena odluka pobija i tada se određeni pravni lijek zbog povrede u suđenju ne može izjaviti (npr. žalba protiv presude zbog ogluhe i presude zbog izostanka u reviziji protiv II. presude)
- u žalbi protiv presude na temelju priznanja i na temelju odricanja te u sporu male vrijednosti ne može se isticati relativna bitna procesna povreda kao žalbeni razlog

** ništavost je apsolutnog značaja - to su povrede koje iskustvo pokazuje da u pravilu dovode do nepravilne presude

- njima se vrijeđaju neki drugi pravno zaštićeni interesi (načelo dispozicije, javnosti, kontradiktornosti, saslušanja stranaka, povreda odredbi o jeziku, o sastavu suda i o izuzeću sudaca)

Apsolutno bitne povrede su taksativno navedene u ZPP
čl. 354. st. 2. toč. 1. do 12. ZPP *

- ni jedna druga povreda osim onih u zakonu navedenih ne može biti apsolutna
- na neke od njih II. sud pazi po službenoj dužnosti (čl. 365. st. 2. ZPP) i to samo na bitne povrede iz čl. 354. st. 2. toč. 2., 4., 8., 9. i 11. ZPP, a ne samo na zahtjev žalitelja

* čl. 354. st. 2. ZPP

- toč. 1. - izuzeti sudac
  - sudjelovanje u suđenju osobe koja nije sudac
- toč. 2. - sudska nadležnost (odlučeno o zahtjevu koji ne ide u sudsku nadležnost)
- toč. 3. - relativna nenadležnost suda (sud u povodu prigovora stranaka pogrešno odlučio da je stvarno i mjesno nadležan)
  - ako je o relativnoj nadležnosti sud odlučio odvojeno od glavne stvari pa je u povodu samostalne žalbe potvrđena njegova odluka kojom se odbija prigovor nenadležnosti zbog takvog pravomoćnog rješenja presuda se ne može napadati zbog povrede pravila o nadležnosti suda
- toč. 4. - odlučivanje utemeljeno na nedopuštenim raspolaganjima (dispoziciji) stranaka (čl. 3. st. 3. ZPP)
- toč. 5. - nedopušteno izricanje presude na temelju priznanja, odricanja, zbog izostanka, zbog ogluhe, bez održavanja rasprave
- toč. 6. - povreda načela saslušanja stranaka (ako je stranci nezakonitim postupanjem, a osobito propuštanjem dostave, nije dana mogućnost da raspravlja pred sudom)
- toč. 7. - povreda pravila o jeziku (sud odbio zahtjev stranke da se u postupku služi svojim jezikom i pismom)
- toč. 8. - stranačka, parnična nesposobnost, nedostaci u zastupanju (žalbu može izjaviti samo stranka koje se ti nedostaci tiču)
- toč. 9. - postojanje procesnih smetnji (odlučeno o zahtjevu o kojemu već teče parnica, po kojemu je već prije pravomoćno presuđeno, o kojemu je već zaključena sudska nagodba ili nagodba koja po posebnim propisima ima svojstvo sudske nagodbe)
- toč. 10. - povreda načela javnosti (protivno zakonu isključena javnost na gl. raspravi)
- toč. 11. - povreda pravila o obliku i sadržaju presude
- toč. 12. - prekoračenje tužbenog zahtjeva

Žalbu može izjaviti samo stranka koje se tiču nedostaci navedeni u čl. 354. st. 3. ZPP.

- zato što pravnu osobu nije zastupala ovlaštena osoba
- zato što parnično nesposobnu stranku nije zastupao zakonski zastupnik-
- zato što zak. zast. odnosno punomoćnik stranke nije imao potrebno ovlaštenje za vođenje parnice ili za pojedine radnje

-----

Zbog razloga relativne ništavosti ne može se tražiti ponavljanje postupka

U reviziji stranke se mogu pozivati samo na relativne povrede učinjene u postupku pred II. sudom (višim, instancijskim sudom)

Svi razlozi apsolutne ništavosti nisu jednakog* značaja

- *najblaže posljedice - povrede pravila o mjesnoj i stvarnoj nadležnosti, o prekoračenju tužbenog zahtjeva
- najteže posljedice - povreda pravila o saslušanju stranaka, te o stranačkoj i parničnoj sposobnosti i zastupanju stranaka (zbog tih povreda se može tražiti ponavljanje postupka bez ograničenja objektivnim rokom od 5 godina)

II. Pogrešno ili nepotpuno utvrđeno činjenično stanje (čl. 355. ZPP)

Činjenično stanje na koje se odnosi ovo procesno pravilo je ono koje je **relevantno za utvrđivanje osnovanosti tužbenog zahtjeva.**

- a) Pogrešno je utvrđeno činjenično stanje kada je sud utvrđivao sve relevantne činjenice, ali je o postojanju svih tih činjenica ili samo nekih od njih stekao nepravilnu predodžbu* ili formirao nepravilan zaključak****
- b) Nepotpuno je utvrđeno činjenično stanje kad sud propusti*** (iz bilo kojeg razloga) utvrditi, zauzeti stav o određenoj činjenici koja je relevantna za pravilnu primjenu prava (za takvu činjenicu sud ne smatra ni da postoji niti da ne postoji)**

* - kada je sud uzeo da određena činjenica postoji iako je uz pravilno prikupljanje i ocjenu raspravnog materijala trebao izvesti zaključak da ona ne postoji,

- kada sud nađe da određena činjenica ne postoji, iako je trebalo izvesti zaključak da ona postoji
- i kad nije utvrdio posve točan sadržaj neke činjenice
- razlozi koji mogu dovesti do toga da činjenično stanje bude pogrešno utvrđeno su različiti, npr.

- ** -pogrešan zaključak (stav) suda o tome - da je neka činjenica priznata iako ona nije bila priznata,
- da li je neka činjenica opće poznata,
  - oskudna dokazna sredstva, njihov loš izbor,
  - sud se nije uvjerio u postojanje određene činjenice iako je imao za to razloga

(ne smatra se pogrešno utvrđenim činjenično stanje ako na to upućuju novi dokazi, jer se u žalbi ne mogu iznositi novi dokazi)

- *** - to su propusti u pravilu posljedica pogrešnog shvaćanja suda o **pravnoj** osnovi spora (ne uočava mjerodavnu materijalno-pravnu normu)
- koje su činjenice važne sud zaključuje na temelju hipotetične primjene pravnog pravila za koje smatra da bi ga trebalo primijeniti pri odlučivanju o osnovanosti tužbenog zahtjeva (ako je pravna ocjena pogrešna to dovodi do propusta utvrditi sve relevantne činjenice). Ako viši sud prihvati shvaćanje da je pravna ocjena prvostupanjskog suda pogrešna, to će ga u pravilu dovesti i do daljeg zaključka da I. sud nije iz činjeničnog fonda utvrđivao one činjenice koje su zaista relevantne, da je njihovo utvrđenje iz tog aspekta nepotpuno
  - kako je sada isključena mogućnost iznošenja novih činjenica u žalbi Novelom 2003. g., više se ne može smatrati da je činjenično stanje nepotpuno utvrđeno i kad na to ukazuju nove činjenice.

III. Pogrešna primjena materijalnog prava (čl. 356. ZPP)

- presuda će biti nezakonita ako je rezultat **pogrešne* primjene pravnih pravila** (materijalnog prava) **koja treba primijeniti radi ocjene osnovanosti tužbenog zahtjeva**

ZPP pod pogrešnom primjenom materijalnog prava podrazumijeva povredu onih pravila* od kojih zavisi odluka o osnovanosti tužbenog zahtjeva.

- * do pogrešne primjene materijalnog prava može doći unatoč pravilnom utvrđenju činjeničnog stanja:

- kad sud primijeni pravno pravilo (normu) koje ne postoji (nije bilo doneseno, što je prestalo važiti, što nije stupilo na snagu)

- kad sud primijeni pravno pravilo koje važi ali koje nije trebalo primijeniti na konkretan slučaj
- kad sud primijeni pravno pravilo koje je trebalo primijeniti, ali na način koji nije zakonit.

Iznimno(čl. 368. st. 2. ZPP)*

kada I^o sud pogrešno primijeni materijalno pravo, ali zbog toga ne treba pobijanu presudu preinačiti ili ukinuti jer bi se i pravilnom primjenom materijalnog prava došlo do sadržajno iste odluke, **II° sud će iznimno tada odbiti žalbu kao neosnovanu i potvrditi I^o presudu.**

*U pravnoj praksi zauzet je stav da nema pogrešne primjene materijalnog prava ako je sud svoju odluku utemeljio na odredbi materijalnog prava koju nije smio primijeniti, ako bi jednako tako odlučio i na temelju primjene odredbe materijalnog prava koju je trebalo primijeniti.

-----

*Materijalno pravo o kojem ZPP govori nije samo građansko pravo koncipirano u smislu osnovnih odredbi ZPP-a već svako pravno pravilo od kojega zavisi odluka o osnovanosti tužbenog zahtjeva

- to u određenim slučajevima može biti i neko procesno pravno pravilo (npr. kad sud odlučuje o osnovanosti tužbenog zahtjeva za poništaj presude arbitražnog suda, o osnovanosti opozicijske, opugnacijske ili izlučne tužbe po odredbama Ovršnog zakona.

- o povredama pravnih pravila od kojih zavisi rješenje nekog procesnog pitanja u parnici odlučuje se po pravilima o povredama odredaba parničnog postupka.

POSTUPAK U POVODU ŽALBE PROTIV PRESUDE

Postupak I^o suda po žalbi

čl. 358. ZPP – odlučuje je li podobna za meritorno odlučivanje,
(dopuštenost, potpunost, pravovremenost)

čl. 359. ZPP - **podobnu žalbu** dostavlja **protivnoj stranci na odgovor** .

Protivna stranka **može**, ali nije dužna u **roku* 8** dana** od primitka žalbe podnijeti **odgovor na žalbu**

- * taj rok je dilatoran jamči protivniku da se sa žalbom neće dalje postupati prije nego taj rok protekne
- nepravovremen odgovor I. sud ne smije odbaciti nego je dužan dostaviti žalbenom sudu koji će ga uzeti u obzir ako nije donio odluku o žalbi
  - primjerak odgovora na žalbu I. sud će dostaviti žalitelju
  - odgovor na žalbu nije pravni lijek
  - ZPP nema odredbi o sadržaju odgovora na žalbu
  - protivnik se može osvrnuti na navode u žalbi i istaknuti razloge zbog kojih smatra da žalba nije osnovana, sadržaj ne smije prerasti u napad na I. presudu

** u postupku pred trgovačkim sudom rok za odgovor na žalbu je 3 dana (čl. 500. ZPP)

Upućivanje predmeta žalbenom sudu (čl. 360. ZPP)

I° sud - nakon primitka odgovora na žalbu
ili nakon proteka roka za odgovor na žalbu

žalbu i odgovor na žalbu sa svim spisima dostavlja II° sudu na odlučivanje po žalbi

*I° sud će dati **objašnjenja** u povodu navoda žalbe koje se tiču povrede odredaba parničnog postupka.

I° sud može provesti **izviđaje** radi provjere istinitosti tih navoda.

I° sud će **dostaviti strankama primjerak objašnjenja** odnosno **izvješća** o obavljenom izviđaju, koje mogu u roku 8 dana dati svoje očitovanje.

I° sud će dostaviti II° sudu svoja objašnjenja s izvješćem o obavljenom izviđaju te očitovanja stranaka ako su podnesena u roku (u popratnom izvješću).

Postupak II° suda po žalbi(čl. 361.-363. ZPP)

Kada spis stigne II° sudu **određuje se sudac izvjestitelj** kojemu je zadatak

- da prouči spis
- da po potrebi od I° suda zatraži izvješće
- da na sjednici vijeća referira o predmetu

II° sud odlučuje o žalbi - u pravilu bez održavanja rasprave (čl. 373.b. ZPP) u nejavnoj sjednici uz prisustvo članova vijeća (čl. 362. ZPP)

- može ako smatra potrebnim pozvati stranke ili njihove zastupnike na sjednicu vijeća (čl. 362. st. 2.)
- može zakazati raspravu da se ponove već izvedeni dokazi (čl. 373. b. st. 2. i čl. 373. c. ZPP)

Granice ispitivanja I ° presude (čl. 365. ZPP)

Temeljno pravilo – sud odlučuje u granicama zahtjeva koje su istaknule stranke, koje važi i u stadiju pravnih lijekova

II ° sud ispituje I ° presudu

- u **onom dijelu** koji se pobija žalbom, a ako se ne vidi iz žalbe u kojem se dijelu presuda pobija uzet će se da se presuda pobija u dijelu u kojem stranka nije uspjela u sporu
- u **granicama razloga** navedenih u žalbi
- a **pazeći po službenoj dužnosti*** na bitne povrede parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 2., 4., 8., 9. i 11. ZPP i na pravilnu primjenu materijalnog prava

*Žalbeni postupak koristi se ne samo radi zaštite subjektivnih prava stranaka već i radi učvršćivanja pravnog poretka, pa načelo oficioznosti koje potiskuje načelo dispozicije nužno je da bi se mogla otkloniti mogućnost ostanka na snazi nepravilnih i nezakonitih odluka koje svojim sadržajem ugrožavaju pravni poredak.

Odluke II ° suda o žalbi (čl. 366. ZPP)

- **odbaciti žalbu** kao nepravovremenu, nepotpunu ili kao nedopuštenu
- **odbiti žalbu** kao neosnovanu i potvrditi I ° presudu
- **uvažiti žalbu**, - ukinuti I ° presudu i uputiti predmet tome sudu na ponovno suđenje
  - ukinuti I ° presudu i odbaciti tužbu
  - preinačiti I ° presudu

II ° sud može:

- **rješenjem odbaciti** žalbu kao nepravovremenu, nepotpunu ili kao nedopuštenu ako to nije učinio I ° sud (čl. 367. ZPP)
- **presudom odbiti** žalbu kao neosnovanu i potvrditi I ° presudu*
- **rješenjem ukinuti** presudu i **uputiti predmet** I ° sudu na **ponovno suđenje****
- **rješenjem ukinuti presudu i odbaciti tužbu**
  - kad utvrdi da su povrijeđene odredbe čl. 354. st. 2. toč. 2., 8. i 9. ZPP
- **rješenjem ukinuti presudu*****
- **presudom preinačiti I ° presudu**
  1. ako je I ° sud pogrešno ocijenio isprave ili posredno izvedene dokaze a odluka se temeljila isključivo na tim dokazima
  2. ako je I ° sud iz činjenica koje je utvrdio izveo nepravilan zaključak, a na tim činjenicama je utemeljena presuda
  3. ako je činjenično stanje pravilno utvrđeno, ali je I ° sud pogrešno primijenio materijalno pravo.

* kad utvrdi da ne postoje razlozi zbog kojih se presuda pobija, a niti razlozi na koje pazi po službenoj dužnosti (čl. 368. st. 1. ZPP)

kad utvrdi da je I. sud pogrešno primijenio materijalno pravo, ali da je i pravilnom primjenom trebalo jednako odlučiti (čl. 368. st. 2. ZPP)

** kad utvrdi da postoji bitna povreda odredaba parničnog postupka (čl. 369. st. 1. ZPP)

*** i predmet vratiti na ponovno suđenje kad utvrdi da je prekoračen tužbeni zahtjev na način da je odlučeno o nečem drugom a ne o onome što je traženo (čl. 369. st. 4. ZPP)

- samo ukinuti presudu kad je prekoračen tužbeni zahtjev na način da je dosuđeno više od onoga što je traženo (čl. 369. st. 5. ZPP)

Novina (čl. 373. a. ZPP)

II° sud će presudom odbiti žalbu i potvrditi I^o presudu odnosno istu preinačiti ako **prema stanju spisa** nađe da bitne činjenice nisu sporne među strankama, ili ih je moguće utvrditi na temelju isprava i posredno izvedenih dokaza koji se nalaze u spisu neovisno o tome je li I^o sud prigodom donošenja svoje odluke uzeo u obzir te isprave odnosno posredno izvedene dokaze ili je izveo nepravilan zaključak o postojanju činjenica.

Zabrana tzv. reformatio in peius (čl. 374. ZPP)

II° sud **ne može preinačiti** presudu **na štetu stranke** koja se žalila ako je **samo ona podnijela žalbu.**

Sadržaj odluke II°

Pravila za I^o presudu na odgovarajući način **primjenjuju se i na odluke II° suda**

Specifična pravila (čl. 369. st. 1.* i čl. 375. st. 1. i 2.** ZPP) u svezi obrazloženja presude

*u dispozitiv odluke (rješenja) unosi se odredba o upućivanju predmeta na suđenje drugom sucu odnosno drugom nadležnom sudu, te o ukidanju procesnih radnji zahvaćenih razlozima ništavosti (čl. 369. st. 1. i čl. 371. ZPP)

**u obrazloženju odluke - treba ocijeniti žalbene navode od odlučnog značaja i označiti razloge koje je uzeo u obzir po službenoj dužnosti

- kad se presuda ukida zbog bitnih povreda procesnog prava treba navesti koje su odredbe povrijeđene i u čemu se povrede sastoje

- kad se presuda ukida radi pravilnog utvrđivanja činjeničnog stanja treba navesti u čemu su nedostaci u utvrđivanju odnosno zašto su određene činjenice i dokazi važni te treba označiti i parnične radnje koje mora izvesti te ukazati na sporna pitanja koja mora raspraviti

-----

Postupanje I° suda nakon ukidanja njegove odluke (čl. 377. ZPP)

I° sud je **dužan*** izvesti sve radnje i raspraviti o svim pitanjima na koje ga je upozorio II° sud u svom rješenju.

* I. sud nije ovlašten odbiti izvođenje takve radnje zato što smatra da je nepotrebna
Kod ukidanja I. presude nije unesena odredba poput one iz čl. 394.a ZPP koja se odnosi na reviziju – tako da I. sud kome je predmet vraćen na ponovno suđenje nije u tom predmetu vezan pravnim shvaćanjem na kojem se temelji ukidno rješenje.

Dopunska II° odluka (čl. 377.a ZPP)

može biti: - presuda ili rješenje
- ili jedno i drugo

Donosi se kada je II° sud propustio - odlučiti o svim dijelovima presude koja se pobija žalbom
- donijeti sve odluke koje je trebao donijeti
- odlučiti o nekim od više izjavljenih žalba

Prijedlog podnosi - žalitelj u roku od 15 dana od dostave II° odluke
- I° sudu koji je dužan bez odgode ga proslijediti zajedno sa spisom II° sudu

-----

ŽALBA PROTIV RJEŠENJA (čl. 378. do 381. ZPP)

Dopuštena je u svim slučajevima osim u onim u kojima je zakonom izričito zabranjena.

Samostalna je kad je dopuštena osim u slučajevima kad zakon neposredno ili sud na temelju ovlaštenja odredi da je dopuštena samo vezana nesamostalna žalba (u žalbi protiv konačne odluke).

Žalba protiv rješenja I suda je - redovan

- devolutivan
- jednostran izuzetno dvostran
- u pravilu suspenzivan pravni lijek

Posebna žalba

Ako zakonom žalba nije isključena, ona se u pravilu podnosi samostalno i o njoj se vodi poseban žalbeni postupak.

(Žalba mora biti usmjerena isključivo protiv rješenja koje se pobija.)

Nesamostalna (vezana) žalba (čl. 378. st. 2. ZPP)

Protiv rješenja koja se donose tijekom parnice, naročito ona koja se odnose na upravljanje postupkom.

Ta se rješenja mogu pobijati samo u **žalbi protiv konačne odluke** (čl. 378. st. 2. ZPP). (o njihovoj pravilnosti nema osnove za raspravu prije nego što se utvrdi od kakvog su utjecaja bile na donošenje konačne odluke).

Priroda takvih rješenja protiv kojih nije dopuštena žalba, je da **se ne mogu negativno odraziti** na pravo stranaka da traže **pravnu zaštitu u glavnoj stvari**, takva rješenja se **odnose na upravljanje postupkom izvan glavne rasprave**.*

*Protiv njih je isključena svaka mogućnost žalbe (npr. o sukobu nadležnosti, o prihvaćanju zahtjeva za izuzeće, o uklanjanju nedostatka stranačke i parnične nesposobnosti, protiv naredbe da se podnese ovjerena punomoć, podnese isprava, protiv rješenja o produženju roka, o određivanju ročišta, o oslobađanju od plaćanja troškova postupka, o postavljanju besplatnog punomoćnika, o zahtjevu za ispravak žalbe i sl.).

Suspenzivni karakter žalbe protiv rješenja

Ako je protiv rješenja dopuštena samostalna žalba ona zadržava ovrhu (općenito djelotvornost) rješenja.

U nekim slučajevima zakon prepušta sudu da odluči hoće li oduzeti suspenzivan značaj toj žalbu (npr. protiv rješenja o smetanju posjeda).

Odgovarajuća primjena procesnih pravila o žalbi protiv (čl. 381. ZPP)*

Izuzetno od općeg pravila – žalba se ne dostavlja protivniku na odgovor (osim ako je riječ o žalbi protiv rješenja kojima je postupak pred I. sudom okončan

-ovlaštenje za podnošenje žalbe u nekim slučajevima imaju i sudionici u postupku (npr. svjedoci, vještaci) kada se rješenja na njih neposredno odnose

*U postupku u povodu žalbe protiv rješenja treba primijeniti odgovarajuće odredbe u žalbi protiv presude – o rokovima

- o sadržaju žalbe
- o žalbenim razlozima
- o granicama ispitivanja, itd.

*Posebne odredbe za žalbu vrijede za odluku o troškovima sadržanim u presudi (čl. 129. st. 5. ZPP u svezi čl. 167. st. 2. ZPP)

Odluke II °
suda o žalbi protiv rješenja (čl. 380. ZPP)

II° sud odlučuje: - kao sudac pojedinac, čl. 44. st. 2. ZPP

II° sud može: 1. odbaciti žalbu kao nepravovremenu, nepotpunu ili nedopuštenu
2. odbiti žalbu kao neosnovanu i potvrditi rješenje I° suda
3. uvažiti žalbu i rješenje preinačiti ili ukinuti te prema potrebi
predmet vratiti na ponovni postupak

*Odlučivanje o osnovanosti žalbe (ali ne i o njezinoj dopuštenosti) regulirano je znatno elastičnije (sud je ovlašten u povodu otklonjive procesne povrede preinačiti napadano rješenje i time sanirati povredu).

Šira ovlaštenja opravdavaju se time što se rješenjima u pravilu odlučuje o pitanjima procesne naravi, koja bi tek posredno mogla utjecati na odluku o meritumu spora.

IZVANREDNI PRAVNI LIJEKOVI

1. **Revizija** a) protiv presude (čl. 382-399 ZPP-a)
b) protiv rješenja (čl. 400 ZPP-a)

2. **Ponavljanje postupka** (čl. 421, 428 ZPP-a)

3. **Ponavljanje postupka u povodu konačne presude** Europskog suda za ljudska prava
(čl. 428a ZPP-a)

-----

1. a) Revizija protiv presude

Revizija se podnosi protiv **pravomoćne** presude **II. suda** donesene u povodu žalbe protiv presude I. suda*.

Revizija se **može** izjaviti u (prekluzivnom) **roku od 30 dana** od dana dostave II. presude stranci koja je izjavljuje (čl. 382. st. 4. ZPP)**

Revizija **ne zadržava ovrhu** presude protiv koje je izjavljena (čl. 384 ZPP-a)

*I^opresuda koja nije bila pobijana žalbom ne može se pobijati revizijom

**neovisno o tome je li prijepis II. presude sadržavao uputu o pravu na njeno izjavljivanje

*Osnovne karakteristike revizije

- izvanredan pravni lijek - predmet pobijanja je pravomoćna odluka
- treća instanca suđenja - osigurava jedinstvenu primjenu prava i jednakost građana
  - samostalan
  - devolutivan
  - nesuspendivan – ne sprječava djelotvornost ovršnost odluka koje se pobijaju
  - ograničen – na značaj spora, vrstu spora, vrijednosni kriterij, važnost odluke revizijskog suda za pravni poredak
  - dvostran

Sud nadležan za odlučivanje o reviziji (čl. 391. ZPP)

Vrhovni sud Republike Hrvatske

- meritorno odlučuje o reviziji
- bez održavanja rasprave

Presude protiv kojih se može izjaviti revizija

- **samo protiv II. (pravomoćnih) presuda***

*(ne može se „preskakati“ zakonom utvrđeni redosljed podnošenja pravnih lijekova)

- u praksi izražen stav da stranka koja nije podnijela žalbu protiv presude može izjaviti reviziju samo ako je II. presudom I. presuda izmijenjena na njezinu štetu, a ne i ako je II. sud odbio žalbu njezinog protivnika
- može i protiv pravomoćne međupresude iako ista nije konačna

-----

II. presude protiv kojih je revizija isključena

- a) po vrijednosnom kriteriju*
- b) po kauzalnom kriteriju – predmet spora
  - u bračnim sporovima
  - u sporovima o tome s kojim će roditeljem dijete živjeti i o roditeljskoj skrbi
  - ** u sporovima uzdržavanja ml. djeteta ili djeteta nad kojim roditelji ostvaruju roditeljsku skrb nakon punoljetnosti

*sporovi male vrijednosti – izuzetak čl. 467. st. 7. ZPP samo iz razloga čl. 382. st. 2. ZPP

*** ranije nije bila dopuštena do Novele Obiteljskog zakona „NN“ 107/07

Redovna i izvanredna revizija nisu zakonski termini
--

Dopuštenost (redovne) revizije
----

a) Kriterij vrijednosti predmeta spora (čl. 382. st. 1. toč. 1. ZPP)   b) Kauzalni kriteriji – vrsta predmeta spora (čl. 382. st. 1. toč.2. ZPP)   c) Kada je II° presuda donesena prema odredbi čl.373.a. i 373.b. ZPP (čl. 382. st. 1. toč.3. ZPP)

a) Kriterij vrijednosti predmeta spora (čl. 382. st. 1. toč. 1. ZPP)

<ul style="list-style-type: none"> - dopuštena revizija u svim sporovima u kojima u redovitom parničnom postupku vrijednost predmeta spora pobijanog dijela presude prelazi 100.000,00 kn, u postupku pred trgovačkim sudom 500.000,00 kn (čl. 497. ZPP)

- ovo pravilo se može odnositi na kumulirane zahtjeve ili na one koji su pravno kvantitativno djeljivi

- kod nedjeljivih zahtjeva pravilo će se svesti na to da će revizija biti dopuštena u sporovima čija ukupna vrijednost prelazi zakonom određenu graničnu svotu

b) Kauzalni kriteriji – vrsta predmeta spora

- sporovi od posebnog socijalnog značenja**
- uvijek je dopuštena revizija u sporu koji je pokrenuo radnik protiv odluke o postojanju ugovora o radu odnosno prestanku radnog odnosa ili radi utvrđenja postojanja radnog odnosa (čl. 382. st. 1. toč. 2. ZPP)

**c) Kada je II° presuda donesena prema odredbi čl. 373. a. i 373. b. ZPP*
(čl. 382 st.1 t.3)**

*presuda II° suda prema stanju spisa po žalbi kao i nakon što je proveo raspravu

*- nije mjerodavna ukupna vrijednost predmeta spora – pa se može dogoditi da protiv presude kojom je zahtjev djelomično prihvaćen, pravo na reviziju ima samo jedna stranka, ona koja može napadati dio presude čija vrijednost prelazi restriktivnu granicu

**- dopuštena je u sporu o utvrđivanju ili osporavanju majčinstva ili očinstva (čl. 293. Obiteljskog zakona)

- dopuštena je u sporu radi objavljivanja ispravka informacije i odgovora (čl. 54. Zakona o medijima NN 59/04)

**Revizija radi osiguranja jedinstvene primjene zakona i ravnopravnosti građana
(čl. 382 st. 2 ZPP-a)**

U slučajevima u kojima se ne može podnijeti (redovna) revizija (čl. 382 st.1 t.1,2 i3 ZPP-a) - stranke mogu podnijeti (izvanrednu) reviziju **ako odluka u sporu ovisi** o rješenju nekoga **materijano-pravnog** ili **postupovno-pravnog** pitanja* **važnog** za osiguranje jedinstvene primjene zakona i ravnopravnosti građana (čl. 382. st. 2. ZPP-a)

*- stranka mora određeno navesti pravno pitanje zbog kojeg je podnijela reviziju i izložiti razloge zbog kojih smatra da je ono važno (čl. 382. st. 3. ZPP)

- ne smije se raditi o presudi protiv koje je revizija dopuštena po čl. 382. st. 1. ZPP.

Razlozi za reviziju (čl. 385. st. 1. ZPP)

- zbog **apsolutno bitnih povreda** odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. ZPP osim toč. 3, 5 i 9.*
- zbog **relativno bitnih povreda** parničnog postupka iz čl. 354. st. 1. ZPP koje su **učinjene u postupku pred II° sudom**
- i zbog **pogrešne primjene materijalnog prava**

- ostale apsolutno bitne povrede zbog kojih se revizija može uvijek izjaviti neovisno o tome jesu li počinjene u I° ili u II° postupku i je li stranka koja se na njih poziva istaknula u žalbi (izuzeće suca, apsolutna nadležnost, dopustivost stranačkih dispozicija o donošenju presude na temelju priznanja i odricanja, zbog ogluhe i izostanka, o pravomoćnosti)

*-ako je takva povreda počinjena u postupku pred I° sudom, ako podnositelj revizije zbog njih nije žalbom pobijao I° presudu i da je II° presudom žalba odbijena i I° presuda potvrđena (time se izbjegava nepotrebno opterećivanje revizijskog suda jer se to moglo obaviti pred II° sudom,
-ako je takva povreda počinjena u postupku pred II° sudom revizija je uvijek dopuštena

* zbog kojih se može podnijeti i žalba uz bitna ograničenja koja se tiču apsolutno bitnih povreda

- apsolutno bitne povrede zbog kojih je isključena revizija jer se radi o povredama koje u pravilu nisu toliko značajne da bi o njima trebalo voditi računa i u revizijskom stupnju suđenja (povrede pravila o stvarnoj i mjesnoj nadležnosti, donošenje prvostupanjske presude bez održavanja rasprave protivno odredbama zakona i suđenje o zahtjevu po kojemu već teče parnica)

Revizija je uvijek dopuštena zbog pogrešne primjene materijalnog prava

Izuzetak*
nije dopuštena protiv II. presude kojom se potvrđuje presuda na temelju priznanja i na temelju odricanja

*(jer je cilj revizije kontrola zakonitosti suđenja o biti stvari tj. o osnovanosti tužbenog zahtjeva)

(jer izreka tih presuda nije rezultat meritornog zaključivanja nego dispozitivnih radnji stranaka, pa se te presude mogu pobijati samo zbog apsolutno bitnih povreda te relativno bitnih povreda u II. postupku)

Nepravilno utvrđeno **činjenično stanje** nije razlog za podnošenje revizije.

Izuzetno

U odnosu na **činjenice** od kojih zavisi **primjena procesnog prava revizija je dopuštena**, čak je dopušteno iznositi i novote.

*(pitanje visine materijalne štete, isticanje činjenice da određena osoba nije mogla biti svjedok oporuke, prigovor prava zadržanja)

Razlozi za reviziju po čl. 382. st. 2. t. 1-4 ZPP

ovisno o tome je li ili nije revizijski sud zauzeo shvaćanje o tim pravnim pitanjima *

* Kad odluka ovisi:

- a) o rješenju nekog materijalno-pravnog ili procesno-pravnog pitanja
  - ako o tome pitanju VSRH još nije zauzeo stav, a radi se o pitanjima o kojima već postoji različita praksa II. suda
  - ako o tome pitanju VSRH još nije zauzeo stav, a moglo bi se očekivati da bi drugostupanjski sudovi o njemu mogli imati različito mišljenje
  - ako o tom pitanju VSRH već ima stav, ali je odluka II. suda utemeljena na shvaćanju koje nije sukladno s tim stavom (tako bi II. sud isprovocirao promjenu prakse)
  - ako je o tom pitanju VSRH već zauzeo stav i presude II. suda se temelje na tom stavu, ali II. sud smatra da bi osobito uvažavajući pravne argumente iznesene tijekom I. postupka i žalbi promjene u pravnom sistemu uvjetovane novim zakonodavstvom ili međunarodnim izvorima prava – trebalo preispitati ustaljenu sudsku praksu

Revizijski sud može odlučivati samo na podlozi onog
činjeničnog i dokaznog procesnog materijala koji
je stajao na raspolaganju I^o i II° sudu

Iznošenje novota dopušteno je samo ako se one odnose na bitne povrede
odredaba parničnog postupka (čl. 387. ZPP).

Granice ispitivanja II° presude

Revizijski sud ispituje pobijanu presudu
samo u onom dijelu u kojem se ona pobija revizijom
u granicama razloga na određeni način navedenih u reviziji*

*Ako podnositelj revizije nije naznačio u kojem dijelu pobija II. presudu, treba primijeniti pravilo o pravnom interesu i uzeti da se pobija u onom dijelu u kojem je neprihvatljiva za revidenta.

Postupak u povodu revizije

- I^o sud - **prima** reviziju - **ispituje** njezinu **podobnost**
  - poduzima radnje za otklanjanje njezine nepotpunosti
  - po potrebi poduzima izviđaje o istaknutim procesnim povredama
  - reviziju **dostavlja protivnoj stranci**
  - **odbacuje** reviziju ako za to postoje razlozi i ovlaštenja
  - čitav spis upućuje **izravno** revizijskom sudu uz **obavijest** o tome II° sudu

- **II. sud** - kojemu je I. sud dostavio primjerak revizije i odgovora protivne stranke
ovlašten je i dužan – da svoje izvješće o mogućim povredama postupka pred tim sudom izravno uputi revizijskom sudu
rješava o žalbi protiv rješenja o odbacivanju revizije, ako potvrdi to rješenje revizija je uvijek dopuštena

Revizijski sud - VSRH – ovlašten je odlučiti o reviziji

- kad spis stigne revizijskom sudu odredit će se sudac izvjestitelj
- nepravovremenu, nepotpunu, nedopuštenu reviziju dužan je i ovlašten odbaciti sudac izvjestitelj (a ne vijeće) revizijskog suda ako to nije učinio I^o sud
- o reviziji odlučuje **vijeće** Vrhovnog suda RH
  - bez održavanja ročišta za raspravu
  - na nejavnoj sjednici vijeća

Podnositelj revizije može odustati od revizije izjava o odustanku je neopoziva

Odluke revizijskog suda

1. **odbaciti** reviziju – kao nepotpunu, nepravovremenu ili nedopuštenu (rješenje donosi sudac izvjestitelj protiv kojeg nije dopuštena žalba, a može i vijeće)
2. **odbiti** reviziju kao neosnovanu (ne potvrđuje napadanu presudu jer njezina pravomoćnost nije bila poljuljana)
3. ukinuti II° presudu i po potrebi I^o presudu i predmet vratiti nadležnom sudu na ponovno suđenje
4. ukinuti napadanu i I^o presudu i odbaciti tužbu
5. preinačiti napadanu i I^o presudu

Postupak nakon donošenja odluke u povodu revizije

Odluka revizijskog suda dostavlja se **izravno I^o** sudu.

Primjerak odluke dostavlja se i II° sudu.

Za ponovni postupak pred I. sudom shodno važe pravila za I. postupak nakon ukidanja odluke u žalbenom postupku (o pravu da se odredi nova gl. rasprava pred drugim sucem odnosno vijeće u drugom sastavu, o zabrani reformatio in pejus, o dužnosti I. suda da izvede sve radnje i raspravi sva sporna pitanja na koja je upozorio viši sud, o pravu stranaka da iznose novote, o dopunskom revizijskoj odluci).

U slučaju da je ukinuta samo II. presuda I. sud bi bio dužan nakon što strankama dostavi odluku revizijskog suda predmet proslijediti II. sudu radi ponovnog odlučivanja u povodu žalbe.

Sud kojemu je predmet vraćen na ponovno suđenje **vezan je u tom predmetu pravnim shvaćanjem** revizijskog suda (čl. 394. a. ZPP).

-----

1. b) Revizija protiv rješenja

Stranke mogu izjaviti reviziju protiv rješenja **II° suda**:

- kojim je postupak **pravomoćno završen**
- u sporovima u kojima bi revizija bila dopuštena protiv **II° presude**

Pravilo – revizija je dopuštena protiv rješenja koja dovode do prestanka litispendencije u određenoj stvari

- revizija je uvijek dopuštena protiv određenih rješenja (protiv rješenja II. suda kojim se ukida I. presuda i odbacuje tužba, o odbacivanju tužbe zbog nedostatka jurisdikcije, kojim se potvrđuje I. rješenje o odbacivanju prigovora protiv pl. naloga zbog toga što je prigovor podnijela neovlaštena osoba, kojim je odbijen prijedlog za ispravak presude, odnosno kojim je potvrđeno rješenje o ispravku izreke presude, kojim je potvrđeno rješenje I. suda o odbacivanju žalbe ali samo ako bi u tom sporu revizija bila dopuštena protiv pravomoćne presude, protiv rješenja kojim se žalba odbacuje odnosno kojim

se potvrđuje rješenje I. suda o odbacivanju revizije)

Praksa se koleba u pitanju dopustivosti revizije protiv II. rješenja o troškovima postupka, a kako je rješenje o troškovima odluka o imovinsko-pravnom zahtjevu kojim se rješenjem o tom zahtjevu postupak pravomoćno završava on ima samostalnu procesnu sudbinu pa dopustivost revizije protiv rješenja o troškovima postupka ovisila bi o vrijednosti predmeta spora pobijanog dijela tog rješenja bez obzira na to bi li revizija bila dopuštena protiv odluke o glavnoj stvari, Vrhovni sud RH smatra da mora biti dodatni uvjet da je revizija dopuštena i protiv odluke o glavnoj stvari.

Sporovi u kojima revizija protiv rješenja nije dopuštena

- kao i u pogledu predmeta koji važe i za reviziju protiv presude
- čl. 99. Zakona o sudovima – protiv odluka II. suda u izvanp. i zemlj. knjižn. nije dopuštena revizija ako zakonom nije drugačije određeno

-----

II. rješenja protiv kojih je revizija uvijek dopuštena

- protiv rješenja II. suda kojim se podnesena žalba odbacuje
  - samo ono rješenje što ga je II. sud po prvi put donio, jer je to propustio I. sud i
- protiv rješenja II. suda kojim se potvrđuje rješenje I. suda o odbacivanju revizije (radi se o konačnom pravomoćnom rješenju II. suda)

U postupku u povodu revizije protiv rješenja

na odgovarajući način primjenjuju se **odredbe o reviziji protiv presude**, te će se **supsidijarno** primjenjivati **odredbe o žalbi protiv presude**, a ne o žalbi protiv rješenja.

-----

2. PONAVLJANJE POSTUPKA (čl. 421. do 428. ZPP)

Prijedlog za ponavljanje postupka je

- **ograničen**
- **izvanredan** pravni lijek stranaka
kojim se **zahtjeva** ukidanje pravomoćne odluke i
da se **ponovi** parnični **postupak** koji je **završen pravomoćnom odlukom**

*Obzirom da se izvanrednim pravnim lijekom traži ukidanje odluke u stadiju u kojem je na čvrstim osnovama njezine pravomoćnosti u pravilu već zasnovan niz novih pravnih odnosa, **opravdano je** što se pravo na traženje ponavljanja postupka višestruko **ograničava**:

- u pogledu **odluka** protiv kojih se može tražiti
- u pogledu **razloga** zbog kojih se može tražiti
- u pogledu **uvjeta** pod kojima se predlagatelj na takve razloge može pozivati
- u pogledu **roka** u kojem se ponavljanje može tražiti
- u pogledu **efekata** pravnog sredstva kojim se ponavljanje traži

-----

Pravna priroda ponavljanja postupka

- složen institut (zbog ponovnog raspravljanja i odlučivanja o predmetu treba prethodno ukloniti pravomoćnu odluku)

I. dio postupka – raspravljanje i odlučivanje **o osnovanosti razloga** za ponavljanje

- u pozitivnom slučaju donosi se odluka o ukidanju pravomoćne odluke koja ima konstitutivan značaj i djeluje ex tunc kao da pravomoćna odluka nije ni bila donesena

II. dio postupka – ponovno se raspravlja i odlučuje o tužbenom zahtjevu o kojem je već bilo suđeno

-----

Postupak ponavljanja pokreće se prijedlogom ovlaštene stranke*

- *- podnositelj prijedloga može od njega odustati sve dok sud o njemu ne donese odluku
- sud je ovlašten odlučivati samo o onim razlozima za ponavljanje na koje se predlagatelj poziva, teret dokazivanja o postojanju tih razloga pada u osnovi na predlagatelja
  - pretpostavke za dopustivost ponavljanja regulirane su prisilnim propisima pa u stadiju u kojem se odlučuje o osnovanosti prijedloga nema mjesta sudskoj nagodbi, odluci zbog ogluhe ili izostanka, ni odluci na temelju priznanja ili odricanja, a ni mirovanju postupka.

Predmet (pobijanja) ponavljanja postupka

Može se tražiti ponavljanje - onih postupaka koji su **završeni pravomoćnom odlukom suda** – to može biti - **i presuda***
- **i rješenje****

*I protiv pravomoćne **međupresude** (kojom se završava postupak o osnovanosti osnove tužbenog zahtjeva) može se tražiti ponavljanje postupka, iako nije konačna presuda o istaknutom tužbenom zahtjevu, kao i protiv pravomoćne djelomične presude.

**Posebne odredbe o ponavljanju postupka u parnicama zbog smetanja posjeda, u bračnim sporovima, izmjena odluke u adhezijskom kaznenom postupku po pravilima o ponavljanju postupka.

Za sudsku nagodbu ne predviđa se mogućnost ponavljanja iako ima svojstva pravomoćne sudske odluke.

Pretpostavke za dopustivost traženja ponavljanja postupka

pored - **općih** procesnih pretpostavki trebaju se ispuniti i

- **posebne** pretpostavke - obzirom na **formu i sadržaj** prijedloga
  - da se ponavljanje traži protiv **pravomoćne** odluke
  - da je prijedlog podnesen u **zakonskom roku** i
  - da je zasnovan na **zakonskim razlozima** za ponavljanje
  - da u pogledu razloga postoje **specifične pretpostavke**

Predlagatelj mora imati **pravni interes** za traženje ponavljanja postupka (taj interes može se priznati onome u odnosu na kojega je pravomoćna odluka nepovoljna).

Procesna legitimacija za traženje ponavljanja pripada

- osobama koje su u parnici imale status parničnih stranaka,
- njihovim nasljednicima (u slučaju smrti stranke, a u slučaju prestanka pravne osobe njezin pravni slijednik)
- i trećim* osobama na koje se pravomoćnost odluke odnosi jednako kao i na parnične stranke

*- potencijalni jedinstveni suparničari, obični umješaci koji su stupili u parnicu do pravomoćnosti odluke o tužbenom zahtjevu

- Stranka kojoj nije bila dostavljena presuda donesena u postupku čije se ponavljanje traži, nije ovlaštena podnijeti prijedlog za ponavljanje postupka jer u odnosu na nju presuda nije postala pravomoćna

- Punomoćniku – odvjetniku stranke za podnošenje prijedloga za ponavljanje postupka potrebna je posebna punomoć (ako je proteklo više od 6 mjeseci od pravomoćnosti odluke), a koji nije odvjetnik potrebno je izreći to ovlaštenje.

Razlozi za ponavljanje postupka

Taksativno su navedeni u čl. 421. ZPP.*

*Tri grupe razloga

1. grupa – neke naročito teške povrede procesnog prava (glede izuzeća suca, glede nezakonitog postupanja suda, glede stranačke i parnične sposobnosti te o zastupanju stranaka i mogućnosti da upotrijebi pravomoćnu odluku koja je prije među strankama donesena o istom zahtjevu)
  - predlagatelj nije dužan dokazati uzročnu vezu između povrede i pravilnosti pravomoćne odluke
2. grupa – kaznena djela - koja su mogla biti od utjecaja na sadržaj pravomoćne odluke (ako se odluka zasniva na lažnom iskazu svjedoka ili vještaka, na ispravi koja je krivotvorena ili u kojoj je ovjeren neistinit sadržaj, ako je do odluke došlo zbog kaznenog djela suca, zastupnika stranke, protivnika stranke ili koje treće osobe – u pravilu se dokazuje pravomoćnom presudom u kaznenom postupku)
  - između kaznenog djela i sadržaja presude treba postojati uzročna veza
  - to su razlozi činjenične naravi
3. grupa - saznanje za nove činjenice i nove dokaze (čl. 421. st. 1. toč. 7. do 10. ZPP)
  - ranija pravomoćna odluka između stranaka
  - ukinuta, preinačena odluka suda ili drugog tijela
  - naknadno riješeno prethodno pitanje
  - činjenice i dokazi zbog kojih bi mogla biti donesena povoljnija odluka da su te činjenice ili dokazi bili upotrijebljeni u prijašnjem postupku

Ponavljanje postupka **ne može se tražiti:**

- zbog **pogrešne primjene materijalnog prava**
- zbog **promjene sudske prakse** u primjeni prava

Prijedlog podnesen zbog razloga zbog kojih se ne može podnijeti **nije dopušten.**

Rokovi za podnošenja prijedloga

- **subjektivni*** rok – 30 dana od dana saznanja za svaki razlog s obzirom na njegovu narav, odnosno kad je odluka dostavljena stranci, odnosno kad je mogla upotrijebiti pravomoćnu odluku, te kad je mogla iznijeti sudu činjenice o dokaze
- **objektivni**** rok – 5 godina računa se od dana kad je odluka koja se pobija postala pravomoćna.
- nije vezan za rok (čl. 423 st. 3 ZPP-a) ako se ponavljanje traži iz razloga čl. 421 st. 1 t.1 i 2. i 3. ZPP-a ***

*Za svaki razlog s obzirom na njegovu narav samostalno se računa subjektivni rok za ponavljanje.

Subjektivni rok ne može početi teći prije nastupanja pravomoćnosti odluke koja se pobija.

** Istekom objektivnog roka prijedlog za ponavljanje postupka se više ne može podnijeti.

U parnicama zbog smetanja posjeda propisan je samo objektivni rok od 30 dana od dana pravomoćnosti rješenja.

*** U donošenju odluke sudjelovala osoba koja nema svojstvo suca (čl. 421 st. 1 t. 1 ZPP-a) ili ako stranci nezakonitim postupanjem nije dana mogućnost da raspravlja pred sudom (t. 2) i povrede stranačke sposobnosti i zastupanja (t. 3)

Zahtjev za izmjenu odluke suda (pojedinačnog akta) u povodu odluke Ustavnog suda RH o neustavnosti propisa podnosi se **u roku od 6 mjeseci** od dana objave odluke USRH u „NN“ (čl. 58. st. 4. UZ USRH), odnosno **u roku od godine dana** ako je Ustavni sud utvrdio da propis nije suprotan Ustavu.

Pripremni postupak – prethodni

Prijedlog se podnosi sudu koji je donio odluku u I° (čl.424 st.1 ZPP-a) koji

- utvrđuje se je li prijedlog za ponavljanje postupka
- podoban** za meritorno raspravljanje (čl. 425 st. 1 ZPP-a)

Sadržaj prijedloga za ponavljanje postupka

- kao i svaki drugi podnesak (čl. 106. do 108. ZPP)
- **osobito** (čl. 424 st. 2 ZPP-a)
  - zakonska osnova po kojoj se traži ponavljanje
  - okolnosti iz kojih proizlazi da je prijedlog podnesen u zakonskom roku
  - dokazi kojima se potkrepljuju navodi

- *zakonsku osnovu po kojoj se traži ponavljanje postupka
- okolnosti iz kojih proizlazi da je prijedlog podnesen u zakonskom roku
- dokazi kojima će se utvrditi činjenice navedene u prijedlogu (kaznena presuda, ranije donesena sudska odluka u istoj pravnoj stvari, nova pravomoćna odluka nadležnog tijela o prethodnom pitanju, isprava, saslušanje svjedoka i dr.)

Sud ne može dopustiti ponavljanje postupka mimo razloga navedenih u prijedlogu.

Prijedlog nije nepotpun ako u njemu nije izričito navedena zakonska odredba na kojoj se zahtjev temelji.

Sud će **odbaciti rješenjem** bez održavanja ročišta **nepravovremene, nepotpune i nedopuštene** prijedloge,
- u slučaju da je prijedlog nepotpun prethodno će pozvati stranku da ga u određenom roku dopuni.

Ako nađe da je prijedlog dopušten ne donosi formalnu odluku, već prijedlog dostavlja protivnoj stranci koji ima pravo u roku 15 dana odgovoriti na prijedlog.

Kad stigne odgovor, sudac pojedinac **odredit će ročište za raspravljanje o osnovanosti** prijedloga.

Raspravljanje o osnovanosti prijedloga

- na ročištu se raspravlja samo u granicama razloga koji su u prijedlogu navedeni

- o osnovanosti prijedloga raspravlja se u pravilu odvojeno od raspravljanja o glavnoj stvari

Neosnovani prijedlog odbija se deklaratornim rješenjem.

- u rješenju kojim se ponavljanje dopušta izreći će se da se ukida odluka donesena u prijašnjem postupku, i odluka o ukidanju ranije donesene odluke ima konstitutivno značenje i smatra se kao da nikada nije bila donesena. Protiv ovog rješenja **dopuštena je posebna žalba**.

- u slučaju kada je sud prethodno odlučio raspravljanje o prijedlogu za ponavljanje postupka provesti s raspravljanjem o glavnoj stvari protiv takvog rješenja **nije dopuštena posebna žalba**.

- opseg raspravljanja na novoj raspravi ovisi o razlozima zbog kojih je ponavljanje dopušteno.

Protiv rješenja kojim se odlučuje o prijedlogu
– dopuštena je **samostalna žalba**

Viši sud

-Ako se razlog za ponavljanje postupka odnosi isključivo na postupak pred višim sudom, sudac I° suda će nakon održanog ročišta za raspravljanje o prijedlogu ne donoseći meritornu odluku – **dostaviti predmet tom višem sudu**, da on odluči o osnovanosti prijedloga (čl. 428. ZPP).

-Viši sud postupka po pravilima koja važe za postupak pred odnosnim sudom (bez održavanja ročišta)

Kad rješenje o prijedlogu donese II. sud - protiv tog rješenja mogla bi se izjaviti revizija, a ne žalba

Kad rješenje o prijedlogu za ponavljanje postupka donosi VSRH, ta je odluka pravomoćna, u posljednjem stupnju suđenja
- protiv njih žalba nije dopuštena

Ponovno raspravljanje o glavnoj stvari

- ako sud donese odluku kojom se ponavljanje dopušta i ukida odluka donesena u prijašnjem postupku
- do raspravljanja dolazi u pravilu tek nakon pravomoćnosti rješenja kojim se dopušta ponavljanje

Rezultat ponovnog raspravljanja **ne mora biti meritorna odluka** o osnovanosti tužbenog zahtjeva
(zbog postojanja negativne procesne pretpostavke
sud će tužbu odbaciti)

Protiv novih odluka dopušteni su svi redovni i izvanredni pravni lijekovi koji su inače dopušteni protiv odnosne odluke.

Ponavljanje postupka **u povodu konačne presude Evropskog suda** za ljudska prava o povredi temeljnih ljudskih prava ili slobode (čl. 428. a. ZPP)

- osnovna pretpostavka za dopustivost ponavljanja
- da je Evropski sud **konačnom presudom** utvrdio povredu takvog prava ili slobode zajamčenih Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i dodatnih protokola uz tu konvenciju koje je RH ratificirala

- (tu povredu treba utvrditi u odluci Evropskog suda donesenoj protiv RH)
- zahtjev se mora podnijeti u roku (prekluzivnom) 30 dana od konačnosti (konačna presuda se objavljuje) presude Evropskog suda (tj. od dana dostave tog judikata stranci u čiju je korist donesena

- zahtjev se podnosi sudu u RH koji je sudio u I. stupnju u postupku u kojem je donesena odluka u kojoj je došlo do povrede ljudskih prava
- u ponovljenom postupku sudovi u RH dužni su poštovati pravna stajališta izražena u konačnoj presudi Evropskog suda

-----

Odnos između prijedloga za ponavljanje postupka i revizije (čl. 429.-431. ZPP)

Rješenja su različita u zavisnosti - od razloga zbog kojih se prijedlog za ponavljanje i revizija podnose i
- od dokaza kojima se potkrijepljuju,
s nastojanjem da se prethodno rješava onaj čije rješavanje omogućuje **racionalnije i ekonomičnije** ostvarivanje **procesnih ciljeva**.

*Rješenja (po čl. 429. ZPP) donosi sudac pojedinac odnosno predsjednik vijeća I. suda ako prijedlog za ponavljanje stigne tom sudu prije upućivanja predmeta revizijskom sudu, ako stigne kasnije rješenje donosi revizijski sud.

Protiv tih rješenja žalba nije dopuštena (čl. 431. ZPP).

(Kako su uvjeti za reviziju lakši i manje složeni od onih za prijedlog za ponavljanje pa se prednost u rješavanju daje reviziji ukoliko to dopuštaju razlozi i dokazi zbog kojih se podnose kao i ako su podneseni istovremeno)

POSEBNI PARNIČNI POSTUPCI

U parnicama za koje važe posebna procesna pravila.

Opća pravila ZPP primjenjuje se kao supsidijarni izvor prava pa posebna pravila su *lex specialis* u odnosu na opća pravila ZPP-a kao *lex generalis*.

*Opća procesna pravila nisu prikladan instrument za pružanje pravne zaštite u sporovima koji se zbog svojih specifičnih svojstava bitno razlikuju od standardnih, stoga

posebnim procesnim pravilima za te sporove odstupa se od općih procesnih pravila za njihovo rješavanje zbog npr. hitnog pružanja zaštite, zbog racionalnijeg reduciranja procesnih stadija, reduciranja raspravne teme, socijalno značenje nekih sporova.

1. Posebni postupci u obiteljskim sporovima

- bračni sporovi
- paternitetski i maternitetski
- sporovi o povjeravanju djece roditeljima o roditeljskoj skrbi i o uzdržavanju

2. Posebni postupci u sporovima o posebnim imovinskim odnosima

- sporovi pred trgovačkim sudovima (čl. 488.-502. ZPP)
- sporovi u parnicama iz radnih odnosa (čl. 433.-437. ZPP)
- sporovi u parnicama zbog smetanja posjeda (čl. 438.-445. ZPP)
- izdavanje platnog naloga (čl. 445.a-456. ZPP)
- sporovi male vrijednosti (čl. 457.-467. ZPP)

3. Posebni postupci zbog specifičnog socijalnog značaja spornog odnosa

- sporovi radi zaštite prava potrošača
- sporovi u vezi s najmom stanova
- sporovi u vezi s javnim priopćavanjem
- sporovi nastali zbog zabrane djelovanja udruga
- sporovi zbog nepoštenog tržišnog natjecanja

4. Alternativne metode za rješavanje sporova

- arbitraža
- arbitraža u radnim sporovima
- mirenje, concilijacija, posredovanje

Posebni parnični postupci po odredbama ZPP-a

Postupak u parnici iz radnih odnosa* (čl. 433. do 437. ZPP)
--

Nadležnost i sastav suda

- Stvarna nadležnost -**općinski sudovi** - kad spor pokreće radnik protiv odluke o prestanku ugovora o radu
- županijski sudovi** – spor o sudskoj zabrani nezakonitog štrajka i isključenja s rada
  - trgovački sudovi** – po kriteriju atrakcije nadležnosti (otvoren stečajni postupak osim kad je u pitanju spor radnika protiv otkaza) menadžerski ugovori i
  - Upravni sud** – sporovi iz tzv. službeničkih odnosa po Zakonu o državnim službenicima i namještenicima

- Mjesna nadležnost -osim opće mjesne nadležnosti u sporovima u kojima je radnik tužitelj
- nadležan je i **općinski sud** (čl. 65 ZPP-a)
    - na čijem se području rad obavlja ili se obavljao, odnosno
    - na čijem bi se području rad morao obavljati
    - te na čijem je području zasnovan radni odnos (radnik ima pravo izbora).

Sastav suda - sudac pojedinac u I^o stupnju

- županijski sudovi u I^o stupnju u vijeću sastavljenom od 3 suca
- revizijski sud u vijeću sastavljenom od 5 sudaca

Stranke

- individualnog radnog spora su poslodavac i radnik ili više radnika.
- kolektivnog radnog spora su poslodavac odnosno udruga poslodavaca s jedne strane i kolektivno predstavništvo radnika (radničko vijeće) odnosno udruga radnika (sindikati) s druge strane.

Radničkim vijećima je po Zakonu o radu utvrđena svojevrsna stranačka sposobnost (sukladno zakonom i KU i drugim propisima).

Parnična sposobnost maloljetnika radnika starijeg od 15 godina

vezana je granicama poslovne sposobnosti pa je tako **parnično sposoban u sporovima u vezi s ugovorom o radu** koji je ovlašten samostalno sklopiti u vezi s radnim odnosom.

Zastupanje

Radnika - osoba koja je u radnom odnosu u **sindikatu** čiji je on član ili u udruzi sindikata u koju je udružen sindikat čiji je on član (čl. 434. a st. 1. ZPP).

Poslodavca - osoba koja je u radnom odnosu u **udruzi** poslodavaca čiji je on član ili u udruzi poslodavaca više razine u koju je udružena udruga poslodavaca čiji je on član (čl. 434. a. st. 2. ZPP).

Fizičke osobe i radnika i poslodavca mogle bi kao punomoćnici zastupati njihovi srodnici.

Nakon Novele ZPP 2003. g. i radni sporovi mogu prema općim kriterijima biti sporovi male vrijednosti.

Posebna postupovna pravila

Svrha ubrzanje (hitnost) postupka, spriječavanje nasilja

-sud je ovlašten **izvesti dokaze koje stranke nisu predložile** ako su ti dokazi značajni za odlučivanje (čl. 435. st. 2. ZPP)

- tijekom postupka sud može i po službenoj dužnosti određivati **privremene mjere** koje se primjenjuju u ovršnom postupku kao i privremeno vraćanje na rad temeljem Zakona o radu (čl. 115. st. 2.)

- **u presudi** u kojoj se nalaže **ispunjenje** kakve **činidbe** sud je dužan odrediti rok od **8 dana** za njeno ispunjenje (kod individualnih radnih sporova)

*-tuženik nema pravo na osiguranje parničnih troškova ako se tužbeni zahtjev odnosi na tražbinu tužitelja iz njegovog radnog odnosa u Republici Hrvatskoj, a radnik kao tužitelj je oslobođen polaganja aktorske kaucije što ne vrijedi za poslodavca – neravnopravan položaj stranaka (čl. 83. st. 1. i 3. Zakona o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja o određenim odnosima

-u parnici protiv poslodavca i radnika primjenom na rad na temelju natječaja u kojoj tužitelj osporava odluku o zasnivanju radnog odnosa i izbor tog radnika, tuženici imaju položaj jedinstvenih suparničara

Žalba

Rok za žalbu je 8 dana -opći rok i u parnicama za naknadu štete radnika
 - po žalbi protiv presude Županijskog suda u svezi zabrane štrajka odlučuje VSRH
 -sud može odlučiti da iz **važnih razloga** žalba ne zadržava ovrhu i to mora biti određeno u izreci presude

Revizija je - uvijek dopuštena protiv presude donesene u sporu koji je pokrenuo radnik protiv odluke o prestanku ugovora o radu (može podnijeti i radnik i poslodavac)

- u ostalim slučajevima po vrijednosnom kriteriju, i po čl. 382. st. 2. ZPP

*-pojam radnog spora obično se određuje primjenom personalno-kauzalnog kriterija, pa su to:

-sporovi između poslodavca i njihovih organizacija s jedne strane i radnika ili njihovih organizacija s druge strane u vezi s radnim odnosima pojedinih radnika ili u vezi s kolektivnim uređenjem radnih odnosa

-tzv. individualni (spor između poslodavca i jednog ili više radnika koji nastupaju kao pojedinci)

-i kolektivni radni spor (spor između poslodavca ili njihovih organizacija s organizacijom radnika u vezi s kolektivnim uređenjem radnih odnosa).

Postupak u parnicama zbog smetanja posjeda

-hitnost postupanja – radi uspostave poremećenog faktičnog stanja i sprječavanja samopomoći

-procesna pravila jedinstvena su - kako za sporove zbog smetanja posjeda tako i za
 - sporove uznemiravanja posjeda
 - te sporove zbog oduzimanja posjeda

Pri određivanju **rokova i ročišta** sud je dužan uvijek obraćati osobitu pažnju na potrebu **hitnog rješavanja** (rokovi instruktivnog značaja, kod izbora dokaza dati prednost lako izvodivim (likvidnim) dokazima

Raspravljanje o tužbi zbog smetanja posjeda **ograničava se** samo na raspravljanje i dokazivanje činjenica **posljednjeg stanja posjeda i nastalog smetanja**

U tijeku postupka sud može **po službenoj dužnosti i bez saslušanja protivne stranke** odrediti **privremene mjere** po odredbama Ovršnog zakona

Sud odlučuje **rješenjem** o tužbenom zahtjevu

- nije ograničen odredbama o **minimalnom trajanju paricijskog roka**
- ovlašten je taj rok odrediti prema okolnostima konkretnog slučaja
- pa i skratiti ga odnosno da se rješenje odmah ovrši

Rok za žalbu je 8 dana - na žalbu se primjenjuju elastične opće odredbe o žalbi protiv rješenja

- žalba u načelu zadržava ovrhu,
- ali sud može zbog važnih razloga odlučiti da žalba nema suspenzivnu moć

Revizija dopuštena samo iz razloga po čl. 443. st. 4. ZPP

Ponavljanje postupka je znatno ograničeno (samo iz razloga predviđenih u čl. 421. st. 1. toč. 2. i 3. ZPP) i to samo u roku od 30 dana od pravomoćnosti rješenja

-----

Izdavanje platnog naloga (čl. 445. a. – 456. ZPP)

Izdavanje platnog naloga je **donošenje odluke**

- kojom se tužbeni zahtjev prihvaća
- ne pružajući prethodno priliku tuženiku da se izjasni o navodima i zahtjevima protivnika.

Platni nalozi se izdaju **za dospelja potraživanja** u novcu

-čije postojanje tužitelj dokazuje:

-vjerodostojnom ispravom priloženom u tužbi u izvorniku ili ovjerenom prijepisu (**dokumentirani platni nalog**)

-o čijem postojanju tužitelj ne mora uz tužbu priložiti nikakva dokazna sredstva (**nedokumentirani platni nalozi**) za potraživanja manje vrijednosti do 5.000,00 kn.

Izdat će sud iako tužitelj u **tužbi to nije predložio**, a udovoljeno je svim uvjetima za izdavanje platnog naloga.

Što se smatra vjerodostojnom ispravom (čl. 446. st. 2. ZPP) lista nije taksativna ni određena.

Platni nalog izdaje **sudac** pojedinac odnosno predsjednik vijeća **bez održavanja ročišta**.

U platnom nalogu sud će **izreći** -da je tuženik dužan u roku od 8 dana (u mjeničnim i čekovnim sporovima roku od 3 dana) udovoljiti zahtjevu tužbe s odmjerenim troškovima.

Platni nalog **dostavlja** se objema strankama.

Tuženiku se uz platni nalog dostavlja i primjerak tužbe s priložima.

Ako sud ne prihvati prijedlog za izdavanje platnog naloga **nastavit će** redovni parnični **postupak po tužbi**, a protiv rješenja kojim se odbija prijedlog za izdavanje platnog naloga nije dopuštena žalba (čl. 449. st. 1. i 2. ZPP).

Pravni lijek protiv platnog naloga:

-**platni nalog se pobija prigovorom** (čl. 450. st. 1. ZPP)

-žalba protiv rješenja, ako se pobija jedino odluka o troškovima (čl. 450. st. 1.)

U dijelu u kojem nije napadnut prigovorom platni nalog postaje pravomoćan

-**rok** za podnošenje prigovora iznosi u pravilu **8 dana**, a u mjeničnim i čekovnim sporovima 3 dana (čl. 448. st. 2. ZPP)

-nepravovremene, nepotpune i nedopuštene prigovore odbacit će sudac pojedinac odnosno predsjednik vijeća bez održavanja ročišta

-ako su prigovori podneseni pravovremeno sudac će ocijeniti je li potrebno da zakaže **pripremno ročište** ili može odmah odrediti ročište za glavnu raspravu

-prigovor je **suspenzivan** jer zadržava ovrhu i nastupanje pravomoćnosti

-o prigovoru **odlučuje I° sud stvarno** nadležan za suđenje o tužb.zahtj.

Raspravljanje i odlučivanje povodom prigovora protiv pl. naloga

Raspravljanje – radi ispitivanja pravilnosti i zakonitosti izdanog pl. naloga.

Na kraju raspravljanja sud će odlučiti održava li se pl. nalog na snazi ili se ukida.

U odluci o gl. stvari sud će odlučiti **presudom** da li se pl. nalog u cijelosti ili djelomično održava na snazi ili se ukida (čl. 451 st.3 ZPP-a).

Ako tuženik prigovori da nisu postojale zakonske osnove za izdavanje platnog naloga ili da postoje smetnje za daljnji tijek postupka, sud mora najprije odlučiti o tim prigovorima.

Ako nađe da je taj **prigovor osnovan** sud će

-**ukinuti** platni nalog rješenjem (nakon pravomoćnosti istog)

i **otpočeti raspravljanje** o gl. stvari,

ukoliko takvom raspravljanju ima mjesta

Ako sud **ne prihvati** taj **prigovor** - prijeći će na raspravljanje o glavnoj stvari,

-a rješenje o odbijanju prigovora unijet će u

- odluku o glavnoj stvari

Ako tuženik prigovori nedospjelosti potraživanja, a sud utvrdi da je zahtjev tužbe dospio nakon izdavanja pl. naloga ali prije zaključenja gl. rasprave (sud tada dolazi do konstatacije da izdavanju pl. naloga nije bilo mjesta), ali da u vrijeme rješavanja o prigovoru nema mjesta odbijanju tužbenog zahtjeva (bar ne iz tog razloga), sud će presudom ukinuti platni nalog (kao nedopušten) i odlučiti o tužbenom zahtjevu kao da pl. naloga nije ni bilo.

(Ako se ukida zato što je tužbeni zahtjev neosnovan tada u izreci mora navesti da se tužbeni zahtjev odbija.)

Platni nalog je **odluka**
kojom se **tužbeni zahtjev**
može **samo prihvatiti**.

Tuženik može **samo u prigovoru** protiv pl. naloga istaći **prigovor stvarne i mjesne nadležnosti**.

Sud se može po službenoj dužnosti oglasiti mjesno nenadležnim najkasnije do izdavanja pl. naloga.

Ako sud nakon izdavanja pl. naloga utvrdi da je stvarno ili mjesno nenadležan, neće ukinuti pl. nalog nego će nakon pravomoćnosti rješenja kojim se oglasio nenadležnim ustupiti predmet nadležnom sudu.

Tužitelj **može povući tužbu** bez pristanka tuženika
samo do podnošenja prigovora.

Ako se tužba povuče –sud će rješenjem ukinuti pl. nalog.
Ako tuženik do zaključenja gl. rasprave odustane od svih podnesenih prigovora,
pl. nalog ostaje na snazi.

Postupak u sporovima male vrijednosti (čl. 457. - 467. ZPP)

značajnije izmjene Novelom ZPP-a iz 2008. godine

Sporovi male vrijednosti su ako se tužbeni zahtjev odnosi

- na potraživanje u novcu koji ne prelazi svotu od 10.000,00 kn (u postupku pred trgovačkim sudom, 50.000,00 kn)
- nenovčano potraživanje uz istaknutu procesnu fakultas alternativu na primitak novčanog iznosa koji ne prelazi 10.000,00 kn
- na predaju pokretne stvari čiju je vrijednost tužitelj označio u iznosu koji nije veći od 10.000,00 kn
- i u povodu prigovora protiv platnog naloga provest će se po postupku u sporovima male vrijednosti ako vrijednost osporenog dijela platnog naloga ne prelazi svotu od 10.000,00 kn

Ne smatraju se sporovima male vrijednosti po ZPP

- sporovi o nekretninama,
- sporovi iz radnih odnosa koje je pokrenuo radnik protiv odluke o prestanku ugovora o radu i
- sporovi zbog smetanja posjeda

-sporovi o zakonskom uzdržavanju (po ObZ) nisu nikada sporovi male vrijednosti

-----

Postupak - se provodi pred nižim sudovima I^o stupnja,

- odlučuje sudac pojedinac
- provodi se prethodni postupak (čl. 457 st. 2 ZPP-a)

Do zaključenja prethodnog postupka:

- stranke su dužne najkasnije iznijeti činjenice i predložiti dokaze (čl. 461. a. ZPP).
- može se podnijeti protutužba
- može se preinačiti tužba,
- istaći prigovor zastare, prijeboja (čl. 461 h st. 2 ZPP-a)

Do upuštanja tuženika u raspravljanje o glavnoj stvari tuženik može imenovati prethodnika (čl. 461. d. ZPP).

U tijeku pripremanja glavne rasprave
uvijek će se zakazati **pripremno ročište**,
 na kojem sud može donositi sve odluke
 koje može donijeti i na glavnoj raspravi.
 - odgoda pripremnog ročišta – samo jednom (čl. 461 j ZPP-a)

U pozivu - sud će dati **upozorenje** (čl. 461. g. ZPP)

- pozvati tuženika da već u odgovoru na tužbu iznese sve bitne činjenice i predloži važne dokaze s upozorenjem da ih nakon zaključenja prethodnog postupka neće moći iznositi upozorenje tužitelju (čl. 465 ZPP-a)
- uvijek odrediti i ročište koje će se održati ako tuženik pravodobno podnese odgovor na tužbu.

Ako tuženik ne podnese pravodobno odgovor na tužbu na tom će se ročištu objaviti presuda zbog ogluhe, i ako obje ili samo jedna stranka izostane

- uručenje presude na ročištu
 posebno ročište za uručenje,
 stavljanje presude na oglasnu ploču

Zapisnik o ročištu je sažetiji i kraći (čl. 463. ZPP)

- nema mirovanja postupka
- po okončanju pripremnog ročišta sud će rješenjem zaključiti prethodni postupak, a na istom ročištu može održati glavnu raspravu (čl. 461 k ZPP-a)
- povlačenje tužbe (čl. 465 ZPP-a)

Presuda se mora objaviti odmah nakon zaključenja gl. rasprave (čl. 466. st. 1. ZPP)

- prijepis presude se uvijek dostavlja stranci koja nije bila prisutna objavi,
- a stranci koja je bila prisutna objavi samo na njezin zahtjev na tom ročištu

-pri objavi presude sud je dužan poučiti prisutne stranke o uvjetima pod kojim mogu podnijeti žalbu (čl. 466. ZPP)

Odluke su: presuda ili rješenje

Razlozi za pobijanje odluka (čl. 467. ZPP)

- zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka (čl. 354. st. 2. toč. 1., 2., 4., 5., 6., 8., 9., 10. i 11. ZPP)
- zbog pogrešne primjene materijalnog prava

Žalba se podnosi u roku od 8 dana

- računa se od dana objave presude odnosno dostave stranci.

O žalbi odlučuje sudac **pojedinac II^osuda**

Revizija je dopuštena iz čl. 382. st. 2. ZPP.

Postupak pred trgovačkim sudovima (čl. 488.-502. ZPP)

- Pravila u postupku pred trgovačkim sudovima primjenjuju se
- u sporovima iz nadležnosti trgovačkih sudova
  - osim u sporovima za koje je propisana posebna vrsta postupka*

*npr. kad trgovački sud sudi u radnom sporu primjenjuju se odredbe o posebnom postupku u parnici iz radnih odnosa.

Posebna pravila postupka pred trgovačkim sudovima **imaju prednost**

u odnosu na opća pravila,

ali **ne i u odnosu na pravila** koja **uređuju druge postupke**

(npr. postupak u radnim sporovima, radi izdavanja pl. naloga, u sporovima male vrijednosti i sl.)

Izberiva mjesna nadležnost – nadležan i sud mjesta gdje je prema sporazumu stranaka tuženik dužan ispuniti predmetni ugovor (čl. 492. ZPP).

(nije odlučno mjesto gdje je ugovor stvarno izvršen, a ni mjesto gdje je tuženik po propisima dužan izvršiti ugovor).

Pripremanje gl. rasprave

-u **hitnim** slučajevima ročište se može zakazati telefonom, brzojavom ili na drugi odgovarajući način (o tome se sastavlja sl. zabilješka)

U postupku sud može strankama naložiti da jedna drugoj

-izravno upućuju pismena preporučenom poštom povratnicom

-ili na drugi način koji omogućava nesumnjiv dokaz o obavljenoj predaji (po učincima izjednačenoj sa sudskom dostavom pismena)

Izvan ročišta stranke inače mogu upućivati sudu svoje **izjave samo u podnescima**, ne mogu ih davati **i usmeno na zapisnik** kod suda.

Sud je dužan **uvažiti sporazumni prijedlog stranaka**

-da se ročište odgodi da bi se pokušale nagoditi i

-dužan je odmah obavijestiti stranke o danu i satu novog ročišta

(nedolazak stranaka na novo zakazano ročište ne smatra se izostankom obiju stranaka i nema za posljedicu presumirano povlačenje tužbe).

Povlačenje tužbe

Smatrat će se da je tužitelj povukao tužbu

- ako na novo ročište ne dođu obje stranke,

a sud je već prethodno odgodio ročište jer su

stranke izostale s pripremnog ročišta ili

prvog ročišta za glavnu raspravu ili s nekog kasnijeg ročišta.

Nema mirovanja postupka.

Presuda bez održavanja rasprave –postala je opći procesni institut.

Revizija

- dopuštena ako vrijednost predmeta spora pobijanog dijela pravomoćne presude prelazi 500.000,00 kn.

Platne naloge mogu izdavati trgovački sudovi – isprava na temelju koje se izdaje dokumentirani pl. nalog ne mora biti priložena u izvorniku ili u ovjerenom prijepisu, dovoljna je ovjera ovlaštenog tijela pravne osobe.

U postupku pred trgovačkim sudom važe ovi rokovi

- rok od 30 dana za podnošenje prijedloga za povrat u prijašnje stanje
- rok od 8 dana za žalbu protiv presude odnosno rješenja
- rok od 3 dana za podnošenje odgovora na žalbu
- rok od 8 dana za ispunjenje činidbe
- duži rok za činidbe koje se ne sastoje u novčanom davanju

Spor male vrijednosti u postupku pred trgovačkim sudom (čl. 502 ZPP-a)

- ako potraživanje u novcu ne prelazi svotu od 50.000,00 kn
- ako se ne radi o potraživanju u novcu a tužitelj u tužbi navodi da pristaje primiti određeni novčani iznos koji ne prelazi svotu od 50.000,00 kn,
- u kojima je predmet predaje pokretne stvari čija vrijednost, koju je tužitelj u tužbi naveo ne prelazi navedenu svotu.

*Ako vrijednost predmeta spora nije utvrđena do zaključenja glavne rasprave smatra se da je vrijednost predmeta spora 100.000,00 kn.

Europski parnični postupci (čl. 507 a do 507 ž ZPP-a)

ove odredbe stupit će na snagu na dan prijema RH u EU.

LITERATURA:

1. Ustav Republike Hrvatske
2. Europska Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda
3. Zakon o sudovima
4. Zakon o parničnom postupku
5. Obiteljski zakon
6. Zakon o radu
7. Zakon o trgovačkim društvima
8. Zakon o medijima
9. Materijal PA